

Obvodný notársky úrad v Rimavskej Sobote

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference kode	SK_1524_2480	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný notársky úrad v Rimavskej Sobote	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1923 – 1938	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	9,30 bm (441 kusov úradných kníh a rukopisov, 33 registratúrnych pomôcok, 35 škatúl spisového materiálu, 2 balíky, 2 fascikle)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný notársky úrad v Rimavskej Sobote	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	<p>V rámci politicko-administratívnej reorganizácie podľa zákona Národného zhromaždenia ČSR č. 243/1922 zo dňa 13.07.1922 o dočasnej úprave zriadení obcí na Slovensku boli municipiálne mestá a mestá so zriadeným magistrátom premenené na veľké obce a veľké obce s rozšírenou pôsobnosťou mali právo sa označovať ako mestá. Podľa nariadenia Vlády ČSR č. 275/1922 zo dňa 21.9.1922, ktorým sa vykonávajú niektoré úpravy politickej správy na Slovensku, v §7 bolo stanovené, že „mesto so zriadeným magistrátom Rimavská Sobota sa prehlasuje za veľkú obec a prideluje sa k slúžňovskému úradu hnúšťanskému, ktorého sídlo sa zároveň prekladá z Hnúšte do Rimavskej Soboty.“</p> <p>Premenou magistrátneho zriadenia mesta Rimavská Sobota na zriadenie obecné podľa vyhlášky Ministerstva pre správu Slovenska č. 26.440/1922 zo dňa 6. decembra 1922 ku dňu 31.12.1922 zanikol aj úrad mešťanostu a úradná činnosť mestských úradníkov. Dňa 15.12.1922 vznikol</p>	Dejiny správy pôvodcu

		<p>notársky úrad v meste Rimavská Sobota, pôsobnosť ktorého sa vzťahovala na územie, v ktorom bolo sídlo notárskeho úradu, t.j. v Rimavskej Sobote. K notárskemu úradu v Rimavskej Sobote bola v roku 1923 pričlenená obec Bakta a v roku 1925 obec Tomášovce. Od 1.1.1923 sa notársky úrad plne organizoval, boli prepustení úradníci a zriadenci mesta. V rámci vnútornej správy mesta v Rimavskej Sobote boli zvolení a stanovení starosta mesta, správna komisia a členovia mestskej rady, medzi nimi aj mestský hlavný notár a ním určený člen mestského notárskeho úradu.</p> <p>Podľa zákona č. 243/1922 výkon štátnej správy vo veľkých a malých obciach prináležal hlavnému mestskému notárovi, vnútorné záležitosti obce riešil starosta a obecná rada v spolupráci s mestským notárskym úradom. Zasadnutí mestského notárskeho úradu sa mohli zúčastniť starosta a dvaja členovia mestskej rady s hlasovacím právom. Na mestský notársky úrad prešla pôsobnosť, ktorú magistrát miest zo zriadeným magistrátom a jeho členovia dovtedy vykonávali, nakoľko táto pôsobnosť už nebola vyhradená mestskej rade. Členovia mestského notárskeho úradu sa zodpovedali mestu. V sporoch o príslušnosť medzi mestskou radou a mestským notárskym úradom rozhodoval župný senát a do jeho ustanovenia župan. Župan mal právo rozpustiť obecné zastupiteľstvo.</p> <p>Mestský hlavný notár (alebo jeho zástupca) a ním určení dvaja mestskí notári mali právo byť prítomní na schôdzkach mestského zastupiteľstva, pretože boli riadnymi členmi zastupiteľstva a prináležali im také isté práva ako voleným členom zastupiteľstva. Obecní notári boli povinní zúčastniť sa s právom hlasovania na všetkých schôdzkach obecného zastupiteľstva, na ktoré ich starosta mesta pozval ako volených členov.</p> <p>V roku 1923 vstúpil do platnosti zákon Národného zhromaždenia ČSR č. 126/1920 zo dňa 29. februára 1920 o zriadení župných a okresných úradov v Československej republike. Novým usporiadaním verejnej správy mesto Rimavská Sobota stratilo pozíciu župného sídla a bolo pričlenené pod Župu XVIII., tzv. Zvolenskú veľžupu.</p> <p>Nie celkom vydarenú československú župnú správu nahradilo v roku 1928 krajinské zriadenie (zákon Národného zhromaždenia ČSR č. 125/1927 Zb. z. a n. o organizácii politickej správy), čo znamenalo odstránenie župného stupňa verejnej správy. Na regionálnej úrovni zostali len okresy, ktoré nadväzovali na pôvodnú štruktúru slúžňovských okresov rovnako tak aj Rimavská Sobota.</p> <p>Na základe Viedenskej arbitráže z roku 1938 a jej arbitrážnych protokolov z roku 1939 pripadlo mesto Rimavská Sobota do horthyovského Maďarska. V súvislosti s tým sa zmenila aj organizácia verejnej správy a podľa zákona Snemu Slovenskej republiky č. 190/1939 o verejnej správe vnútornej bolo obnovené župné zriadenie.</p>	
--	--	--	--

3.2.3.	Archival history	<p>Pre zabezpečenie nerušeného prechodu na nové obecné zriadenie a do utvorenia nového zriaďujúceho štatútu mesta, mestská rada splnomocnila starostu a vedúceho notára k vykonávaniu potrebných opatrení na vybavovanie nespracovaných úradných záležitostí. Nakoľko traja štátni notári poverení vedením notárskeho úradu nemohli z časového hľadiska vybavovať všetky administratívne, hospodárske a správne záležitosti v rámci prebiehajúcej reorganizácie, mestská rada stanovila v opatrení č. 78/1923, aby do 31. 12. 1923 boli ďalej zamestnaní mestskí úradníci a zriadení mesta aj s ponechaním ich príjmov. Jednalo sa o funkcie bývalého mestského pokladníka, verejného tútora, účtovníka, matrikárku a zapisovateľov, policajného kapitána a policajných úradníkov a zamestnancov. Po roku 1923 bola väčšina z nich prepustená a penzionovaná, niektorí boli v notárskom úrade však ponechaní a menovaní do štátnej služby. Pri zaradení do nového pracovného pomeru bolo potrebné prihliadať na ich pracovné schopnosti a odborné znalosti.</p> <p>V rámci likvidácie magistrátneho úradu ponechaný personál mal v najkratšom čase ukončiť likvidáciu magistrátu a zabezpečiť plynulý prechod do nového notárskeho úradu, týkalo sa to aj manipulácie a uloženia registratúry. Vedením mestskej podateľne a výpravne bol poverený Štefan Szöllössy, mestský pisár.</p> <p>Všetky spisy sa riešili notárskym úradom, podania sa v prevažnej miere označovali prezentačnou pečiatkou notárskeho úradu. Registratúrne denníky ako aj registre sa nerozdeľovali, došlá agenda sa priebežne vybavovala nastupujúcim notárskym úradom. Peňažné a trestné veci ukončené rozsudkom, právoplatné ale nevykonané sa postúpili na riešenie notárskemu úradu.</p> <p>Po obecných voľbách sa funkcie ujali starosta, notári, vytvorila sa obecná rada, finančná komisia, zastupiteľský zbor. Z členov zastupiteľského zboru, mestskej rady, finančnej komisie sa zostavili odborné komisie. Členovia rady, zástupcovia zboru v zasadaniach mohli interpelovať a žiadať vysvetlenia, tiež mohli zostaviť komisiu pre určitú agendu. Čelnou komisiou musel byť notár, pretože bez notára nemohlo byť nič definitívne vyriešené.</p> <p>Na pozícii starostu mesta pôsobili v rokoch 1922–1938 v Rimavskej Sobotě: Jozef Vladár (1920–1932), MUDr. Július Eszényi (1933–1938).</p> <p>V Rimavskej Sobotě funkciu hlavného notára a členov notárskeho úradu zastávali v rokoch 1922–1938: Andrej Čorbai (1922–1926, 1928–1932) hlavný notár, František Korbay (1922) pridelený notár a Adolf Rejthár (1923, preložený), Ján Jesenský (1924–1925) notár, Ján Kriška (1926–1927) hlavný notár, Ján Gabonáš (1926–1927) notár, Aurel Haršányi (1933–1938) hlavný notár.</p>	Dejiny archívneho fondu
--------	------------------	--	-------------------------

3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	V Knihe prírastkov Štátneho okresného archívu v Rimavskej Sobote je uvedené pod prírastkovým číslom 10 z roku 1957, že archívny materiál Obecného notárskeho úradu pre mesto Rimavskú Sobotu z rokov 1923-1938 bol do archívu prevzatý bez presného uvedenia dátumu prevzatia. Je však možné predpokladať, že archívny materiál sa do okresného archívu dostal už v roku 1957. Pod ďalším prírastkovým číslom 292 zo dňa 05.06.1985 bola do archívu prevzatá zápisnica t.j. 1 kniha. Spisový materiál sa nachádzal na MsNV a v roku 1974 bol presunutý do budovy ONV v Rimavskej Sobote.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	V rozsiahlej miere sa zachovali spisy od roku 1923, vyššie ročníky nie sú úplné. Jedná sa o administratívne spisy uložené v 35 archívnych škatuliach. Z registratúrnych pomôcok sa v značnom množstve a v dobrom stave zachovali administratívne podacie protokoly a indexy. Archivované písomnosti Obvodného notárskeho úradu pre mesto Rimavskú Sobotu poskytujú cenné údaje k regionálnym dejinám mesta a k dejinám vytvorenia obecného zriadenia. Obsiahnuté sú v nich súpisy všetkých notárov a mestských úradníkov, ktorí pôsobili v rokoch 1923–1938 v Rimavskej Sobote. V celom archívnom fonde sú zastúpené archívne spisy o rozvíjajúcom sa miestnom priemysle a hospodárstve, o školstve, o bohatom spoločenskom, kultúrnom a spolkovom živote v meste Rimavská Sobota a o budovaní a rozvíjaní sa novej občianskej spoločnosti.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vnútorne vyradovanie bolo vykonané približne v 70. rokoch z pôvodného prevzatého množstva archívneho materiálu.	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Neočakávajú sa.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený inventárom v nasledovnej štruktúre: Obvodný notársky úrad v Rimavskej Sobote, 1923-1938: 1. ÚRADNÉ KNIHY a) administratívne podacie protokoly b) administratívne indexy 2. SPISOVÝ MATERIÁL	Spôsob usporiadania

		a) administratívne spisy	
3.4.1.	Conditions governing acces	Prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language /scripts of material	Slovenský, maďarský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Štátny okresný archív v Rimavskej Sobote. ŠTELLEROVÁ, Irma : <i>Obecný notársky úrad pre mesto Rimavská Sobota 1923 – 1938, Robotnícke hnutie a dejiny KSC</i> , inventár. Rimavská Sobota, 1974. Štátny okresný archív v Rimavskej Sobote. ŠTELLEROVÁ, Irma : <i>Obecný notársky úrad pre mesto Rimavskú Sobotu 1923 – 1938, Robotnícke hnutie a dejiny KSC</i> , tematický katalóg. Rimavská Sobota, 1968.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Banskej Bystrici, pracovisko Archív Rimavská Sobota, Cukrovarská 48, 979 01 Rimavská Sobota.	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Nie je známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nie sú známe.	Súvisiace jednotky

			opisu
3.5.4.	Publikation note	Informácie nie sú známe.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis vyhotovila PhDr. Silvia Pavlíková na základe evidenčného listu archívneho fondu a informácií obsiahnutých v archívnej pomôcke uvedenej v kapitole Vyhľadávacie pomôcky.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G) : General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	22.03.2018	Dátum vyhotovenia opisu